

RIKSDAGENS PROTOKOLL.

1878. Andra Kammaren. N:o 40.

Lördagen den 13 April 1878.

Kl. 1 e. m.

I detta sammanträde ledde Herr vice Talmannen Kammarens förhandlingar.

§ 1.

Justerades de i Kammarens sammanträden den 6 innevarande månad förda protokoll.

§ 2.

Föredrogos och biföllos, hvart för sig, Stats-Utskottets nedan-nämnda ntlåtanden:

N:o 47, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition om godkännande af träffadt aftal angående öfverlåtelse på Stockholm—Vesterås—Bergslagens trafikaktiebolag af Norbergs jernvägs nya aktiebolags rullande materiel m. m.; och

N:o 48, i anledning af Kongl. Maj:ts nådiga proposition angående befrielse för Söderhamns jernvägsaktiebolag från skyldigheten att uppehålla trafiken å en del af kommunikationsleden Söderhamn—Bergviken—Bollnäs m. m.

§ 3.

Förekom till behandling Stats-Utskottets memorial N:o 49, i anledning af Kamrarnes skiljaktiga beslut i frågor rörande riksstatens Åttonde hufvudtitel.

Punkten 1.

Det i denna punkt framlagda förslag till voteringsproposition godkändes.

Andra Kammarrens Prot. 1878. N:o 40.

Om anslag till
dyrtidstillägg
åt lärarne vid
institutet å
Manilla.

Punkten 2.

Vid behandling af 59:de punkten i Stats-Utskottets utlåtande N:o 11, hade Andra Kammaren beslutit till Utskottet återförvisa nämnde punkt, i hvilken Utskottet hemställt att Herr *Carl Anders Larssons* motion, N:o 122 — innehållande det förslag att Riksdagen ville besluta, att alla de medel, som Styrelsen öfver allmänna institutet för döfstumma och blinda från statsverket uppburit, utan att för uppgifvet och af Riksdagen bestämdt ändamål användas, skulle från nämnda styrelse återfordras för att antingen tilldelas de institutets tjänstemän, hvilkas fixa löner förminsats, eller ock statsverket besparas, men att, för den händelse detta senare yrkande icke förmodade vinna Riksdagens bifall, de bland institutets lärarepersonal, som, enligt motionärens förmenande, blifvit beröfvade en icke ringa del af sina löner, måtte tilläggas dyrtidstillägg i likhet med statens öfrige tjänstemän — måtte af Riksdagen lemnas utan afseende; men som Första Kammaren bifallit Utskottets berörda framställning, hade Utskottet nu funnit sig, i anledning af återremissen, endast böra hemställa:

att Andra Kammaren måtte i ämnet fatta beslut.

Ordet begärdes af

Herr C. A. Larsson, som yttrade: Då Utskottet icke heller nu yttrat sig angående det senare alternativet i min motion, återstår för mig ingenting annat än att yrka »det Andra Kammaren för sin del beslutar ett extra anslag stort 3,000 kronor att användas såsom dyrtidstillägg åt lärarne vid Manilla sålunda, att afdelningen för döfstumma erhåller Kr. 1,700: —
och afdelningen för blinda erhåller » 1,300: —
Summa Kr. 3,000: —

samt att fördelningen lärarne emellan får ega rum i enlighet med det för 1865—1866 årens Riksdag framlagda förslag till aflöningsstat för de lägre lärarne.»

Herr Hörnfeldt: Såvidt jag kunnat fatta motionärens yrkande, gick det ut derpå, att denna Kammare skulle bevilja ett visst belopp att användas såsom dyrtidstillägg eller ersättning för liten erhållen lön åt lärarne vid institutet på Manilla. Men då jag icke kan föreställa mig annat än att motionären, då han väckte sin motion i ämnet, utgick från den åsigten, att det för 1865—66 årens Riksdag framlagda förslag till aflöningsstat för institutets lärare skulle vara af Kongl. Maj:t och Riksdagen fastställt, men det blifvit utredt, att denna stat icke är hvarken af Kongl. Maj:t eller Riksdagen fastställd, i följd hvaraf institutets lärare icke åtnjuta annat än arfvode, så skulle det se högst besynnerligt ut, om Riksdagen, som i allmänhet hesiterat att lemna dyrtidstillägg åt tjänstemän, som icke haft fast lön, nu skulle anslå dyrtidstillägg åt desse lärare, hvilka uppbära endast arfvode.

Under sådana förhållanden tror jag icke vi hafva annat att göra än att bifalla Utskottets förslag i 59:de punkten af dess utlåtande N:o 11, hvarom jag för min del anhåller.

*Om anslag till
dyrtidstillägg
åt lärarne vid
institutet å
Manilla.*

(Forts.)

Herr Berg: På sätt Kammaren behagade erinra sig, innehöll Herr C. A. Larssons motion två alternativa yrkanden; *det ena* att, som direktionen för institutet för döfstumma och blinda vid Manilla icke skulle hafva låtit der anstälde lärare komma i åtnjutande af de löner, som, enligt faststald stat, borde dem tillkomma, de medel, som direktionen sålunda uppburit men icke på anvisadt sätt användt, måtte återfordras, och *det andra*, att dyrtidstillägg måtte lärarne vid institutet beviljas. I anledning af det förra yrkandet tog jag mig friheten att, då denna fråga förra gången förevar, söka utreda, att det grundade sig på en missuppfattning, i ty att nemligen någon aflöningsstat för institutets lärare icke blifvit faststald, och att det belopp, som till lärares aflöning nu utginge vore högre, än det som vid ifrågavarande anslags beviljande afsågs; Och då hela anslaget numera blifvit utan minskning bifallet, torde yrkandet i denna del få anses hafva förfallit. Hvad åter angår det senare yrkandet, grundar det sig på åtskilliga af motionären i motionen framställda och under den förra öfverläggningen närmare utvecklade beskyllningar mot direktionen, för att den skulle hafva på ett godtyckligt sätt förfarit vid bestämmandet af lärarnes löner. På grund af dessa beskyllningar, hvilka tillvunno sig det afseende, att ärendet till Utskottet återförvisades, har motionären nu föreslagit, att denna Kammare skulle bevilja ett extra anslag att användas till dyrtidstillägg åt institutets lägre lärare; Och detta förslag kan jag icke gerna undgå att uppfatta såsom ett misstroende votum mot direktionen. Mot de gjorda beskyllningarna vill jag dock lika litet nu som förra gången ingå i något bemötande. Jag anser nemligen för min del Kammaren lika litet som motionären ega nödig kompetens att ingå i bedömande af deras befogenhet; och jag skulle på det högsta beklaga, om tjänstemän, som förmenade sig hafva i något afseende lidit en oförrätt, skulle i stället för att söka rättelse i den ordning, lagen anvisar, få till sed att vända sig till någon välvillig eller vältalig riksdagsman för att genom honom ansvarsfritt få hos Riksdagen framkasta tillvitelser mot sina förmän, hvilka tillvitelser desse måhända icke vore i tillfälle och säkert icke skulle finna med sin ställning eller med sin åsigt om det passande förenligt att inför någon Riksdagens Kammar upptaga till besvarande. Annu mera beklagligt skulle det vara, om Riksdagen, då sådana klagomål framkommit, i stället för att tillbakavisa dem, skulle ingå i öfverläggning om och bedömande af sådana enskilda personers eller korporationers förhållanden, som af beskyllningarne berördes. Lika litet jag som direktionens öfrige ledamöter kunna hafva något anspråk på, att våra åtgöranden skola anses ofelbara; men hvad vi hafva anspråk på, det är att få tillgodojuta den rätt, som tillkommer hvarje medborgare, att icke stämplas för veld och mannamån eller andra snart sagdt på heder och ära gående förbrytelser, innan vi fått tillfälle att inför behörigt forum ådagalägga beskyllningarnes halt.

Om anslag till
dyrtidstillägg
åt lärarne vid
institutet å
Manilla.
(Forts.)

Efter dessa ord — de enda jag skall tillåta mig att i frågan yttra -- öfverlemnar jag åt Kammararen att deri fatta beslut. Något yrkande anser jag icke tillständigt att framställa, så mycket mindre som jag icke ämnar med min röst öfva något inflytande på det blifvande beslutet.

Herr C. A. Larsson: Jag är icke fallen för att upprifva gamla sår och inskränker mig därför till att oberoende af hvad den näst-föregående talaren yttrat, fortfarande yrka bifall till det förslag jag rörande denna punkt afgifvit. Det skulle visserligen vara tillfälle att med anledning af Herr Bergs uppträdande nyss tillägga något om den veld och mannamån, från hvilka han för sin del fritog direktio-nen; men jag vet att hvad i denna sak förut af mig blifvit sagdt på detta rum är redan upptaget i Kammarrens protokoll. Jag behöfver således icke vidare orda härom. Jag ber blott få erinra, att i de ord jag yttrade förra gången denna fråga förevar till behandling, låg hvarken något lömskt eller försåtligt, såsom Herr Berg tycktes förmena. Innan Riksdagen fick reda på saken, hade jag begärt upp-lysningar af Herr Ecklesiastikministern, under hvars departement in-stitutet sorterar. Jag erhöll också af honom ett högtidligt löfte, att han hos direktionen för institutet skulle söka åvägabringa rättelse, der sådan kunde tarfvas. Då emellertid Herr Ecklesiastikministern underlåtit att underrätta direktionens ordförande om min anhållan, så ansåg jag det vara min rätt och skyldighet att framlägga förhål-landet för Riksdagen och hesiterade icke att begära detta lilla dyrtidstillägg åt de ifrågavarande tjänstemännen, äfven om de, såsom Herr Hörnfeldt påstått, ej skulle uppbära lön, utan endast arfvode, hvilket dock icke öfverensstämmer med det år 1866 af direktionen framlagda förslag till stat för dessa tjänstemän eller Riksdagens samma år med anledning af Kongl. Maj:ts proposition i ämnet fattade beslut.

Jag yrkar fortfarande bifall till mitt förslag.

Herr Hedin: Äfven om det skulle förhålla sig så som den statsutskottsledamot, som nyss hade ordet, påstod, att här vore fråga om ett dyrtidstillägg icke på lön, utan på arfvode, hvilket dock torde kunna omtvistas, anser jag dock denna formella invändning ingen-ting betyda mot de billighetsskäl som här anförts för förslaget, då frågan förra gången var å bane, och på grund af hvilka jag förenar mig i motionärens nu framställda yrkande. Jag vill blott tillägga den anmärkningen, att om detta yrkande är dikteradt af billighet och rättvisa, afseende icke torde behöfva fästas derpå, huruvida ledamöter af direktionen skulle finna för godt att taga detta för ett miss-troende votum mot bemälda höga direktion.

Herr Carl Ifvarsson: Såsom jag fattat saken, äro de ifråga-varande tjänstemännen icke att hänföra till statens tjänstemän, utan de äro tjenare till en enskild inrättning åt hvilken staten lemnar bi-drag men icke särskildt aflönar tjänstemännen. Om denna min upp-fattning är riktig och om dertill kommer att desse tjänstemän icke

uppbära lön, utan endast arfvode, så synes det mig bra olämpligt om Riksdagen skulle bevilja dem dyrtidstillägg.

Om anslag till dyrtidstillägg åt lärarne vid institutet å Manilla.
(Forts.)

Då dessutom motionären vänt sig till Herr Ecklesiastikministern och denne lofvat att rättelse skall komma att ske, derest någon obilighet i detta hänseende vederfarits desse lärare, så synes mig att, derest ändring kräfvos, man icke behöfver befara att den icke kommer till stånd. Tarivas åter ingen ändring, så behöfver ju Riksdagen icke heller vidtaga någon åtgärd i frågan. Man torde få anse sig så mycket hellre betryggad för att någon ändring icke behöfvos, som Herr Ecklesiastikministern hittills icke vidtagit någon sådan åtgärd, som han i händelse af behof utlofvat. För min del vågar jag icke i denna sak bestämdt säga hvad som är rätt, eller om en orättvisa mot desse tjenstemän blifvit begången; men det synes mig i allt fall som om det af Herr Ecklesiastikministern afgifna löftet att, der så behöfvos, ingripa bör vara betryggande.

Jag anser också att i fråga om en slik sak man icke bör söka misskreditera styrelsens ledamöter, helst det besvärliga uppdrag, de fullgöra, är alldeles lönlöst.

Jag vågar på alla dessa skäl förena mig med Herr Hörnfeldt i hans yrkande, att Herr C. A. Larssons framställda förslag ej måtte föranleda till någon Riksdagens åtgärd.

Herr C. A. Larsson: Jag ber att få upplysa Herr Carl Ifvarson derom, att det var under sistlidne riksdag, som jag vände mig till ecklesiastikministern i det angifna ärendet, och att det således nu gått ett år, utan att han lagt ett strå i kors för att afhjelpa de af mig påpekade missförhållandena vid Manilla.

Härmed var öfverläggningen slutad. Herr vice Talmannen gaf propositioner i enlighet med de yrkanden, som förekommit, dels på bifall till Utskottets hemställan i 59:de punkten af dess utlåtande N:o 11 och dels på afslag å samma hemställan och bifall i stället till det förslag, Herr C. A. Larsson under öfverläggningen framställt; och fann Herr vice Talmannen den förra propositionen vara med öfvervägande ja besvarad. Som votering likväl begärdes, skedde uppsättning, justering och anslag af en så lydande voteringsproposition:

Den, som med anledning af Stats-Utskottets hemställan i 2:dra punkten af memorialet N:o 49, bifaller Utskottets i utlåtandet N:o 11, 59:de punkten, gjorda hemställan,

röstas Ja;

Den, det ej vill,

röstas Nej;

Vinner Nej, har Kammaren för sin del beslutat ett extra anslag,

<i>Om anslag till stort dyrtidstillägg vid Manilla sålunda, att afdelningen för döfstumma åt lärarne vid institutet å Manilla.</i>	erhåller.....	1,700 och
(Forts.)	afdelningen för blinda er-	håller..... 1,300: —
		<hr/> Summa 3,000 kronor,

samt att fördelningen lärarne emellan må ega rum i enlighet med det för 1865—66 årens Riksdag framlagda förslag till aföningsstat för de lägre lärarne.

Om röstningen i vanlig ordning verkställd, utföll med 91 ja mot 34 nej; i följd hvaraf Kammaren beslutit enligt ja-propositionen.

§ 4.

Föredrogs och lades till handlingarne Stats-Utskottets memorial N:o 50, angående en anslagsfråga under riksstatens Fjerde hufvudtitel.

§ 5.

Om vilkor för tillämpning af den nya aföningsstaten för Justitiekanslersexpeditionen. Föredrogs Stats-Utskottets memorial N:o 51, angående en fråga rörande regleringen af utgifterna under riksstatens Andra hufvudtitel.

Utskottet hade hemställt:

»att vid uppsättande af förslag till Riksdagens underdåniga skrifvelse angående regleringen af utgifterna under riksstatens Andra hufvudtitel, må få införas stadgande derom, att för åtnjutande af de i staten för Justitiekanslersexpeditionen upptagna nya löner skola i tillämpliga delar gälla enahanda bestämmelser och vilkor, som i fråga om Justitiedepartementets expedition blifvit af Riksdagen godkända.»

Efter uppläsning af denna hemställan anförde

Herr Dickson: Jag har begärt ordet för att göra en formel anmärkning mot detta betänkande — mot själfva saken kan jag naturligtvis icke hafva något att invända, fullkomligt inseende rättigheten deraf, att samma vilkor som inom Justitiedepartementets expedition äro fastställda för semesters åtnjutande äfven böra gälla för Justitiekanslersexpeditionen. Men då här inträffar det förhållandet, att Riksdagen har fastställt riksstaten hvad utgifterna under andra hufvudtiteln beträffar, så förefaller det mig som det här föreslagna tillägget i viss mån kunde anses såsom en ändring i ett af Riksdagen redan fattadt beslut. Det är denna min formella betänklighet mot förslaget, som jag ansett mig böra tillkännagifva. I närvarande fall betyder denna ändring litet eller intet. Men den kunde betraktas såsom ett prejudikat, hvarur man i framtiden möjligen kunde vilja hemta stöd för att göra tillägg eller ändringar jemväl i andra afseenden.

Jag har icke något yrkande att framställa, då förslaget väl är fullt grundlagsenligt, etersom Herr vice Talmannen framställt proposition derå.

Om vilkor för tillämpning af den nya aflöningsstaten för Justitiekanslars-expeditionen.
(Forts.)

Herr Adlercreutz: Herr vice Talman! Mine Herrar! Det nu framlagda förslaget från Stats-Utskottet afser att fylla en liten lucka i besluten vid regleringen af utgifterna under Andra hufvudtiteln. Jag tog mig vid behandlingen af denna hufvudtitel friheten att fästa uppmärksamheten derpå, men fick då en mindre vänlig tillrättavisning af en Stats-Utskottets ledamot på dalabänken, som sade att jag läst för litet i betänkandet. Nu har emellertid visat sig, att jag läst rätt och dalarepresentanten orätt. Det har nemligen funnits nödvändigt att göra ett tillägg vid besluten af samma innehåll som jag i min anmärkning afsåg. Det hade visserligen varit mera formenligt, att Kammaren i anledning af min anmärkning medgifvit återremiss, men jag föreställer mig att, oaktadt en talare nu yttrat tvekan rörande frågans formella behandling, Kammaren likväl ej af konstitutionella betänkligheter skall afhållas från att besluta det nu föreslagna tillägget.

Jag yrkar bifall till Stats-Utskottets förslag.

Vidare anfördes ej. Utskottets hemställan bifölls.

§ 6.

Skedde föredragning af Bevillnings-Utskottets betänkande N:o 8, angående postbevillingen.

Angående postbevillingen.

Punkten 1.

Utskottet hade på anförda skäl hemställt:

“att Riksdagen måtte i underdänig skrifvelse hos Kongl. Maj:t anhålla, det täcktes Kongl. Maj:t låta företaga en fullständig utredning, huruvida icke sådana förhöjningar i afgifterna för de för postverket mera betungande försändelserna, det vanliga brefportot derifrån dock undantaget, kunna lämpligen vidtagas, att jemvigt åstadkommes mellan postverkets inkomster och utgifter, utan att för detta ändamål nu befintliga tillfällen till postutvexling i någon väsentligare mån inskränkas, samt att Kongl. Maj:t derefter behagade, i sammanhang med framläggande af det förslag till förändrade vikt- och portosatser, som i följd af det metriskas systemets antagande lär vara att förvänta, till Riksdagen göra den framställning, hvartill förhållandena kunna föranleda.”

I anledning af denna framställning anförde

Herr C. A. Larsson: För min del tror jag icke, att den nödiga och önskliga jemvigten mellan postverkets inkomster och utgifter kan återställas genom höjande af afgifterna för postförsändelser — tvärtom! Deremot tror jag, att målet lättare skulle vinnas, derest man såge till att icke posterna, såsom nu dagligen sker, fara fram på vägarne

Angående
postbevill-
ningen.
(Forts.)

parallelt med hvarandra, utan man läte de gamla posterna gå i de gamla hjulspåren. I den ort jag tillhör eger det förra förhållandet rum; men då man härom tillskrifvit generalpostdirektören, har han till stor del kastat skulden på Konungens Befallningshafvande, och man har fått det upplysande svaret, att någon förändring icke kan göras utan dess tillstyrkan. Följden är, att det ännu i dag fortgår på samma sätt, och detta endast för att en och annan herregård ej skall behöfva skieka ett stycke efter posten utan få den alldeles vid dörren. Sådant kostar ofantliga summor, och är förhållandet detsamma på andra håll, så tror jag att rätta vägen att åvägabringa jemvigt mellan postverkets inkomster och utgifter vore att indraga en mängd af de på senare tider anlagda poststationerna, men icke att höja afgifterna. Det förefaller mig och besynnerligt, att Bevillings-Utskottet tagit sig före att föreslå en skrifvelse i en sådan rent administrativ fråga, då ingen motion derom blifvit väckt.

Herr Jöns Rundbäck: Utskottet har af den motion, jag väckt och som förekommer i nästa punkt, tagit sig anledning till detta förslag. För mig är det alldeles oförklarligt, huru Utskottet kunnat från min motion kemma till en sådan utgång som jag aldrig åsyftat. Det är visst sant att man bör söka åstadkomma att postverkets inkomster och utgifter gå ihop, men då Riksdagen, så vidt jag vet, hittills alltid gifvit postverket hvad det behöfver, så synes det mig besynnerligt, att Bevillings-Utskottet, utan att motion blifvit väckt derom, tagit sig före att få postverkets ekonomi reglerad genom att föreslå en skrifvelse sådan som denna. Mig synes att om Stats-Utskottet funnit en förhöjning i postafgifterna vara af nöden för att få postverkets inkomster och utgifter att gå ihop, så hade väl detta Utskott föreslagit en skrifvelse härom, men att Bevillings-Utskottet kommit med ett sådant förslag, det kan jag icke förstå. För resten, om ett sådant behof som detta gör sig gällande, så synes mig att Poststyrelsen sjelf härom borde framställa förslag till Kongl. Maj:t. För min del anser jag tillkomsten af *detta* förslag vara origtigt och för öfrigt onödigt, då Riksdagen alltid tillgodosett postverkets behof, och då Poststyrelsen sjelf kan framställa förslag om sådan höjning i afgifterna som den finner behöfelig. Jag yrkar afslag å denna punkt.

Herr Per Nilsson i Espö: Herr vice Talman! Jag kan icke begripa hvad nytta det skall vara att komma med dessa organisationsfrågor till Kongl. Maj:t, helst då det rörer detta postverk, som har så mycket att styra och ställa med för att komma till klarhet om hvad som är bäst och nyttigast för verket till följd af den utvidgning detsamma på senare tider undergått. Om nu Riksdagen genast skulle komma och besvara Kongl. Maj:t att ordna denna fråga, så kan jag icke se att detta skulle medföra annan påföljd, än att Kongl. Maj:t tillsatte en komité; men jag tycker för min del att vi hafva så tillräckligt med komitéer, att jag vid riksdagens början nästan hade för afsigt att väcka motion om tillsättande af en komité för att göra undersökning om nyttan af komitéer. Emellertid kan jag icke gilla detta myckna onödiga skrifvandet till Kongl. Maj:t, då man ser att

regeringen har all möda ospard att söka komma till ett godt resultat i så väl denna som andra frågor. Jag får därför yrka afslag å Utskottets utlåtande.

*Augående
postbevill-
ningen.*
(Forts.)

Herr Ivar Månsson: Det är alldeles tydligt, att postverkets omkostnader för postföringen skulle komma att ökas derigenom att det förlorade rättigheten att annat än undantagsvis för postbefordringen begagna gästgiveri-, håll- och reservskjuts äfvensom genom inrättandet af nya postlinier och poststationer. Men af Bevillings-Utskottets föreliggande betänkande kan man dock inhemta, att då 1875 på grund af Riksdagens medgifvande Statskontoret till postverket utbetalat ungefär 541,200 kronor för postföringskostnadernas bestridande, det statsbidrag, som för år 1879 skulle komma att för samma ändamål tagas i anspråk, blott uppgår till omkring 350,000 kronor. Håraf visar det sig, att en betydlig minskning i postverkets utgifter för postbefordringen numera inträdt.

För min del tror jag visserligen, att man i den omständighet, som Utskottet i sitt betänkande påpekat, kan finna en anledning till minskningen i postverkets inkomster, i synnerhet då man tager i betraktande att afgifterna för vissa slag af postförsändelser blifvit nedsatta från 6 öre till 3 öre. Mig synes det dock vara lika klart, att denna minskning hufvudsakligen varit en följd af de ofantligt många, mer eller mindre öfverflödiga poststationerna, som på senare tider blifvit inrättade. Såsom exempel ber jag få anföra, att Tyresö poststation, hvilken, såsom jag tror, är belägen omkring 2 mil från Stockholm, inbringar blott 6 kronor per år i portoafgifter, under det föreståndarens aflöning uppgår till 200 kronor för året. Jag tror, att detta och dylika exempel mana till indragning af mindre betydande poststationer. Anspråken att hafva närbelägna poststationer hafva blifvit allt för mycket tillgodosedda, och jag anser, i likhet med Herr C. A. Larsson, att här mycket väl kunna göras besparingar. Deremot tror jag, att en förhöjning i afgifterna för vissa slag af postförsändelser, på sätt Utskottet tyckes förorda, skulle vara ett verkligt tillbakagående i det system, som hittills gällt i fråga om postväsendet. De, som komma att egentligen lida deraf, äro den läsande allmänheten. Ty förhöjningen kommer väl antagligen att drabba korsbandsförsändelser, tidningar och tidskrifter.

För min del yrkar jag afslag å den föreslagna skrifvelsen.

Herr C. A. Larsson: Hade Utskottet tillstyrkt Herr Jöns Rundbäcks motion, skulle postverket, enligt min åsigt, icke kommit att derigenom lida någon förlust, utan tvärtom erhålla vinst; ty nu är det sällan som någon anlitar den dyra utvägen att skicka småsummor medelst postanvisningar.

Då jag förra gången hade ordet, ville jag icke göra något yrkande; men, sedan jag nu hört att den föreslagna skrifvelsen kan bära i sitt sköte en komité, kan jag icke bifalla den, utan yrkar jag rent afslag å densamma.

Herr Ivar Månssons anmärkning, att det finnes en mängd öfverflödiga poststationer, är alldeles riktig; ty på ställen, der posten

Angående
postbevill-
ningen.
(Försl.)

mycket väl kan fortskaffas med gående postbud, har man för postbefordringen inrättat en stor apparat med skjuts. Om detta ländt till bekvämlighet eller lindring i utgifterna för den korresponderande befolkningen, vore det icke så mycket att derom säga. Men det är icke fallet. Nu, sedan man fått poststation i hvarje socken, har kostnaden för allmänheten mer än fördubblats mot hvad den varit förut. Förut kunde man skicka ett bref till nästa by mot ett porto af 3 öre, men nu får man betala därför 12 öre. Det kan således icke annat än förundra mig, att en nedsättning på samma gång inträdt i postverkets inkomster. Orsaken till detta deficit kan icke vara annan än de många onödiga postlinierna.

Såsom jag redan sagt, yrkar jag afslag å den föreslagna skrifvelsen, på det att icke någon komité må tillsättas och ytterligare inkomster tagas från postverket.

Herr Ola Månsson: Mig synes att det största skälet mot ett bifall till den föreslagna skrifvelsen ligga, deri att det stora reorganisationsarbete, som vidtagits i fråga om postväsendet, ännu icke är afslutadt. Efter min tanke bör man icke förr än detta arbete hinner afslutats och man fått se resultaten deraf, bifalla en sådan skrifvelse, som nu är i fråga. Jag får därför i korthet yrka afslag å Utskottets hemställan.

Herr Hjelm: Äfven jag tror, att man icke på det af Utskottet föreslagna sättet kan vinna jemvigt i postverkets utgifter och inkomster. Jag anser deremot, i likhet med åtskilliga andra talare, att man måhända kan erhålla denna jemvigt till en icke obetydlig del derigenom, att man icke anordnade en mängd alltför onödiga postgångar. Så till exempel behöfves icke postgång hvarje dag inom vissa orter, der det till och med är erkänt, att postgång 4 gånger i veckan kan vara tillräcklig, och der dessutom telegraf finnes att tillgå. Afvenså vet jag, att det finnes postlinier, som framgå på ganska stora omvägar, ehuru posten skulle kunna komma fram på närmare håll.

Jag förenar mig med dem, som yrkat afslag å den föreslagna skrifvelsen.

Herr Sven Nilsson: Jag hade väntat, att någon af Bevilhings-Utskottets ledamöter skulle uppträda och försvara detta förslag; men då så icke skett, ber jag att få göra det med några ord.

Så vidt man vill, att postverkets inkomster och utgifter skola gå ihop, utan särskildt statsanslag, så måste man se till att postverket får större inkomster än hittills, och hvarigenom man kan undvika att minska sådana utgifter som äro nödiga för att bereda en väl ordnad och behöflig postgång, jemväl på landsbygden. Jag kan för min del icke godkänna den uppfattningen, att Poststyrelsen skall gå tillväga på det sättet som den på senare tiden börjat, eller att indraga större delen af poststationerna å landet. Vill man på sådant sätt fortsätta, går man tillbaka till den gamla ordningen och då kan man naturligtvis åstadkomma minskning i postverkets ut-

gifter och derigenom blifva qvitt från postverkets skulder. Men jag tror icke att sådant vore önskligt för oss på landet, helst sedan man blifvit van vid postförhållandena sådana de från början ordnats på det nya sättet, och hvarigenom landsbygden kommit i åtnjutande af ofantligt stora och väl behöfliga fördelar, hvilket måste erkännas.

Skall man nu återtaga från landsbygden dessa fördelar, så tror jag icke att sådana arrangement skola blifva helsade välkomna, åtminstone ej på landet. När detta, mine Herrar, blifver en följd, såvida ej postverket kan bereda större inkomster, skola vi då icke ställa så till, att postverkets inkomster kunna ökas till något mera än de för närvarande äro, och jag skulle vilja hemställa, om det kan vara bättre för det allmänna att man ställer så till, att postförbindelserna på landsbygden blifva sådana att allmänheten icke utan allt för stort besvär och kostnad kan få tidningar eller tidskrifter — hvarom väl här i sjelfva verket är fråga — sig tillhanda, än att bestämma en afgift som svarar mot kostnaden för dessa försändelser. Jag tror det icke, och jag är derföre förvissad om, att den föreslagna skrivelsen är i högsta grad välbetänkt och att det således icke kan skada för Riksdagen att erhålla utredning om, på hvilket sätt och på hvilka villkor man skall kunna skaffa åt postverket större inkomster än det nu erhåller. Jag tror att allra minst vi från landsorten böra motsätta oss en sådan skrivelse, hvarföre jag yrkar bifall till densamma.

Friherre A. H. Fock: Huruvida Bevillnings-Utskottet öfverträtt sin befogenhet eller icke genom framläggande af nu föreliggande förslag, derom vill jag icke egentligen yttra mig. Men jag föreställer mig att om Bevillnings-Utskottet öfverträtt sin befogenhet, så lärer väl icke Herr vice Talmannen underlåta att å förslaget vägra proposition. Jag kan dock icke finna annat, än att då Bevillnings-Utskottet har med postbevillningen att göra, det äfven tillhör Bevillnings-Utskottet att se till att postverket erhåller de inkomster, som erfordras för att betäcka omkostnaderna. Ett bestämdt faktum är att postverket numera icke bär sig, likasom det är ett bestämdt faktum att det har burit sig förut. Det kan under sådana förhållanden icke vara att förvänta annat än att Kongl. Majt skall vara betänkt på att vidtaga åtgärder, hvarigenom jemvigt i detta hänsende skall kunna åstadkommas.

Här har yttrats af en talare på skånebanken, att förhållandena under de senaste åren visat sig bättre än vid början af postverkets utvidgning. Detta är fullkomligt sant. Men härvid är ett litet item, som måste ihågkommas. Postverket har nemligen icke godtgjort statens jernvägstrafik hvad postbefordran å jernvägarne verkligt kostat. Om man lägger detta belopp till postverkets omkostnader och sålunda skipar rättvisa mellan de båda verken, så blir postverkets brist följaktligen ännu större.

Orsaken hvarföre Utskottet föreslagit nu ifrågavarande skrivelse har varit, att Riksdagen derigenom skulle få tillfälle att uttala i hvilken riktning Riksdagen önskade att förändringar skulle ske eller rättare i hvilken riktning de icke skulle ske, hvilket också i förslaget

*Angående
postbevill-
ningen.
(Forts.)*

Angående
postbevill-
ningen.
(Forts.)

till skrifvelse är tydligt uttaladt, då Utskottet ansett någon förhöjning i det vanliga brefportot alldeles icke borde ifrågakomma. För min del delade jag fullkomligt den siste talarens tanke, eller delade den åtminstone så till vida, att jag ansåg att det icke skulle vara värdt att i Andra Kammaren väcka förslag om indragning eller förminskning af poststationernas antal. Ett dylikt förslag tror jag icke skulle hafva blifvit af många väl upptaget. Dessa poststationer hafva till en stor del tillkommit i sammanhang med kronobrefbäringens afskaffande. Går man nu tillbaka i detta afseende, så skulle postverket komma tillbaka i de gamla hjulspåren, hvilket icke läser vinna mängas bifall. Det var derföre som jag icke inom Utskottet motsatte mig ett skrifvelseförslag af nu föreliggande syfte, att nemligen man skulle inför Kongl. Maj:t uttala den riktning, i hvilken man ansåge att en förändring i de nuvarande förhållandena borde ske, på det att förändringar icke måtte vidtagas i en riktning, som man icke gillar.

Har Utskottet misstagit sig om Kammarens åsigt, vill Kammaren att poststationer skola indragas, uttala det då! Men jag föreställer mig att det i sådant fall kommer att tillgå såsom i så många andra; hvar och en kommer då att säga: drag in alla andra stationer, utom just denna, som jag har mig närmast. Det bliver följaktligen icke lätt att säga hvilka stationer, som skola indragas.

Jag har icke inom Utskottet arbetat på den afdelning, som har haft detta ärende om hand, men jag har likväl försökt att göra klart för mig den motivering Utskottet framlagt och hvilken jag anser vara af sådan beskaffenhet att jag för min del yrkar bifall till Utskottets förslag.

Herr Aug. Peterson: Att postverket icke burit sig under de senare åren, utan fått tillskott från statsverket, veta vi alla. Detta har kommit sig deraf, att, sedan kronobrefbäringen upphörde, en mängd poststationer måst inrättas, hvilket, jemte ökade kostnader i allmänhet, för mycket tyngt på postverkets inkomster. Postverket har också insett detta och i följd deraf indragit en mängd poststationer. Jag känner t. ex. en poststation i min hemort, der det var samma förhållande, hvilket nyss nämndes af talaren från Skåne, att den icke lemnade några inkomster utan en utgift af 500 kronor pr år för postverket. Denna station har derföre också blifvit indragen jemte åtskilliga andra som voro nästan öfverflödiga.

Om en skrifvelse enligt Bevillnings-Utskottets förslag skall afgå till Kongl. Maj:t, hvad vinnes väl dermed? Det första blifver väl att en komité tillsättes för att ordna förhållandet mellan inkomster och utgifter inom postverket på ett tillfredsställande sätt både för allmänheten och postverket och så att utgifterna icke blifva så stora. Jag vet dock icke om det skall blifva möjligt för en komité att erhålla en sådan utredning.

Det är ju alldeles klart att vill man draga in ännu flera poststationer, så kunna utgifterna blifva mindre; men om Kammaren vill minska utgifterna på detta sätt, då kommer postverket, såsom Herr Friherre Fock sade, tillbaka i de gamla hjulspåren. Jag kan derföre

icke ingå på något förslag till skrifvelse, utan yrkar för min del afslag å Utskottets hemställan.

*Angående
postbevill-
ningen.
(Forts.)*

Herr Wieselgren: Då jag nyss hörde Bevillnings-Utskottets befogenhet att inkomma med ett sådant förslag som det nu föreliggande ifrågasätts och jag icke kunde uppfatta huruvida ordföranden i Bevillnings-Utskottet replikerade denna anmärkning, anhåller jag få erinra vederbörande, att enligt § 60 i Regeringsformen postmedlen höra till bevillningen, samt att Bevillnings-Utskottet enligt § 40 Riksdagsordningen eger uti bevillningsfrågor föreslå hvad det anser billigt och nyttigt. Då här icke är fråga om annat än vidtagande af förändring i afseende å postportot, kan jag icke finna annat än att Bevillnings-Utskottet handlat fullkomligt grundlagsenligt och således icke öfverskridit sin befogenhet.

Hvad sjelfva saken vidkommer, vill jag icke framställa något yrkande. Dock anser jag mig böra omförmåla, hurusom, efter hvad mig af landtbor försäkrats, många bland dem med missnöje upptagit inrättandet af dem vidkommande poststationer å landsbygden, emedan de vant sig vid och äro tvungne af åtskilliga omständigheter att som oftast skicka bud till närmast belägna stad, men deremot alldeles icke hafva någon annan anledning att skicka bud till poststationen än för sin posts afhemtande och afsändande. Detta har därför blifvit dem icke en ökad bekvämlighet utan en ökad börda. Också lära många af dem återgått till det förra förhållandet att hafva sin post i närmaste stad. Jag vill, som jag redan sagt, icke i frågan framställa något yrkande, men har likväl velat omnämna anförda förhållandet, för att visa, att belåtenheten med hela mängden af de nya poststationerna icke är så enstämmig på landet, som man här velat påstå.

Herr Biesert: Jag skall bedja få till alla delar instämma med Herr Ordföranden i Bevillnings-Utskottet. Att det föreliggande skrifvelseförslaget skulle föranleda till tillsättandet af en komité kan jag icke tro, utan otvifvelaktigt kommer det att nu tillgå på samma sätt som i andra dylika fall, då Riksdagen gör en hemställan till Kongl. Maj:t, nemligen att Kongl. Maj:t vänder sig till Generalpoststyrelsen och begär en utredning af frågan, hvarefter denna styrelse sedermera föreslår de ändringar i portosatserna som kunna anses lämpliga. Den farhågan tror jag således icke är grundad.

I afseende på lämpligaste sättet att minska postverkets utgifter, vill jag påminna derom, att vid förra riksdagen beslöts inrättandet af landtbrefbäringen. Denna åtgärd har ännu icke hunnit blifva till fullo genomförd på alla de ställen, der sådan landtbrefbäring erfordras. Man har derföre ej heller ännu kunnat se verkningarne af densamma; men enligt de upplysningar Bevillnings-Utskottet erhållit från Generalpoststyrelsen, lärer denna landtbrefbäring, sedan den blifvit fullt genomförd, icke obetydligt komma att nedsätta postverkets utgiftsstat. Att Bevillnings-Utskottet här föreslagit en skrifvelse i frågan till Kongl. Maj:t, synes mig vara allt utom obehöfligt, då ju postverkets inkomster och utgifter icke vilja gå ihop, och det ju är all-

Angående
postbevill-
ningen.
(Forts.)

deles i sin ordning att Utskottet söker se till att denna institution bär sig. Inom Utskottet uttalades temligen enhälligt den åsigten att, då man icke kunde anse önskvärdt att antalet poststationer eller postlinier i någon väsentlig mån förminskades, skulle allmänheten vara bättre belåten med att postafgifterna, utom brefportot, i någon mån höjdes. Äfven uttalades den åsigten inom Utskottet, ehuru det icke står utsatt i klämman af betänkandet, att befodringsafgifterna för tidningar och tidskrifter icke skulle rubbas, men deremot ansåg man att portot för paket vore för lågt och att man derföre borde höja detsamma, detta så mycket hellre som samma porto, i synnerhet i Norrland, der man har långa postvägar, tynger särdeles hårdt på utgifterna.

Jag yrkar bifall till Utskottets hemställan.

Herr O. B. Olsson: Att den nuvarande generalpostdirektören utvecklat postväsendet efter Riksdagens önskan, kan väl icke förnekas. Jag vill tillägga, att han gjort långt mera för postbefordringens utvecklande än någon af hans föregångare. Detta är något som jag för min del håller honom räkning för och hvarföre äfven Riksdagen bör vara honom tacksam.

Här har yttrats, att landtbefolkningen skulle vara missnöjd med de många nyinrättade poststationerna. Men detta tror jag dock icke är riktigt, åtminstone slår det icke i allmänhet in. Jag vågar tvärtom påstå, att på de allra flesta ställen, der sådana stationer inrättats, äro de alldeles nödvändiga. Det är nemligen icke alla som hafva den lyckan att bo i närheten af en stad eller en jernvägsstation, der det finnes postanstalt; och för dem är en förbättring i postbefordringen af största behof. Och om de kommuner, som ligga långt in i landet och som förut fått hemta sin post på en eller till och med flera mils afstånd, nu fått någon lindring i postkommunikationen, så lärer väl ingen vilja påstå att detta är onödigt eller att de icke kunnat hafva berättigade anspråk derpå.

För min del yrkar jag bifall till den föreslagna skrifvelsen.

Herr Engman: Jag har egentligen begärt ordet derföre att en talare på östgötabänken, Herr Carl Anders Larsson, nyss yttrat, att det icke skulle hafva blifvit någon synnerligt stor fördel vunnin genom de många poststationer, som på senare tiden inrättats, åtminstone icke i förhållande till de derigenom naturligtvis uppkomna drygare utgifterna. Detta Herr C. A. Larssons påstående måste jag för min del bestrida. Särskildt hvad Norrland beträffar, har postbefordringen genom inrättandet af poststationer på många ställen blifvit mycket beqvämare än förr. I afseende å denna provins åtminstone vågar jag således försäkra, att hvad Herr C. A. Larsson yttrat icke håller streck. Postbefordringen der är numera mycket bättre än förr.

En ärad talare från Vesterbotten, Herr Hjelm, påstod att man på flera ställen vore särdeles belåten med att poststationer blifvit indragna. Detta tror jag för min del icke vara händelsen, utan måste mot en slik uppgift protestera. Skulle det emellertid finnas

att en eller annan poststation är obehöfelig, bör Generalpoststyrelsen af denna skrifvelse finna sig manad att rätta detta förhållande. Hvad som jag anser vara särdeles beaktansvärdt i den föreslagna skrifvelsen är att i densamma ifrågasättes att förhöjning i afgiften måtte ske för de för postverket mera betungande försändelserna. Ty, såsom litet hvar torde veta, är det ingalunda de vanliga breifven, som taga det största utrymmet vid postbefordringen, utan de tyngre försändelserna; och icke sällan händer det att med posten transporteras sådana föremål som konjakskaggar, kalfstekar och mera dylikt. Då jag emellertid icke anser posten vara inrättad för sådana ändamål, får jag yrka bifall till Utskottets förslag.

*Angående
postbevill-
ningen.
(Forts.)*

Herr Hæggström: Hvad som kan vara temligen likgiltigt är, om den af Utskottet föreslagna utredningen i denna fråga sker genom en för ändamålet nedsatt komité eller genom Generalpoststyrelsen sjelf. Men hvad som icke synes mig vara likgiltigt är, att Riksdagen ifrågasätter en skatteförhöjning utan att det visat sig, om en sådan är behöfelig eller icke. Ty såsom en skatteförhöjning betraktar jag den i detta skrifvelseförslag omnämnda förhöjning i portosatser. Förut har man varit af den åsigt, att en nedsättning i postafgifterna skulle hafva till följd en förökning af postverkets inkomster, och i sådant syfte var det, som man borttog stämpelafgiften för tidningar, som befordras med posten, hvilken afgift ju på det hela taget icke var annat än en verklig portosats. Nu föreslår man åter en förhöjning i portosatsen, likaledes i förhoppning om att dermed kunna bereda postverket ökade inkomster. Huruvida detta blir följden, tillåter jag mig dock att betvifla. Att postverkets finansiella ställning emellertid icke är så svår som man låtit påskina, visar sig deraf att på de tre sista åren verkets deficit nedgått från 541,000 till 350,000 kronor. En ledamot af Utskottet har dessutom upplyst om att, genom landtbrefbäringens ordnande, en stor besparing skulle uppkommit för postverket och jag hemställer då, huruvida det kan vara riktigt att ingå till Kongl. Maj:t med begäran om en utredning som har till syfte en förhöjning af portosatserna. För min del tror jag det icke och yrkar för den skull afslag å Utskottets betänkande.

Herr Jonas Andersson: För min del anser jag att en skrifvelse i det syfte, som här blifvit föreslaget, är alldeles öfverflödig. Jag är öfvertygad om, att Generalpoststyrelsen, utan någon särskild påstötning, skall vidtaga alla de åtgärder, som kunna finnas lämpliga såväl för ernående af större bekvämlighet i postbefordringen, som för att bereda postverket så stora inkomster som möjligt. Likaledes tror jag att Generalpoststyrelsen skall söka på bästa sätt utjemna de förhållanden, som äro i fråga, utan att någon särskild skrifvelse derom behöfver till Kongl. Maj:t aflåtas eller någon komité för ändamålet nedsättas. En styrelse, hvilken, såsom den nuvarande Generalpoststyrelsen, gjordt allt för att utveckla postverket på ett i allo tillfredsställande sätt, tror jag icke förtjena ett sådant misstroende-votum, som det man nu vill gifva den, då man ämnar hos Kongl. Maj:t begära en utredning af förhållandena i den förmodan att denna

Angående
postbevill-
ningen.

(Forts.)

utredning då skulle kunna göras på ett bättre sätt, än genom Poststyrelsens försorg. Då jag för öfrigt anser att vi här ingalunda äro kompetenta att bestämma hvilka åtgärder uti ifrågavarande hänseenden kunna vara mest lämpliga, finner jag den föreslagna skrifvelsen vara alldeles onödig och ber derföre att få yrka afslag å Utskottets hemställan i denna punkt.

Häruti instämde Herr *Svensén*.

Herr Hjelm: Jag yttrade ingalunda, såsom Herr Engman uppgaf, att posten borde indragas, utan endast att man på flera ställen borde vara nöjd, om man hade postgång färre gånger i veckan än man nu har. För öfrigt tror jag icke att med den af Utskottet föreslagna skrifvelsen skall vinnas det mål, som med den samma är afsedt; ty i samma mån som postafgifterna blifva större, blifva försändelserna färre. Jag vidhåller mitt förut gjorda yrkande.

Herr Magnus Andersson: I likhet med Herr Ola Bosson Olsson anser jag en omreglering af postväsendet vara väl behöflig åtminstone i den trakt jag tillhör. Dock är jag villig att erkänna att Poststyrelsen gjort mycket för allmänhetens bekvämlighet och får också å mina kommittenters vägnar hembära styrelsen deras tacksamhet derför. Emellertid anser jag det icke vara välbetänkt att allt för hastigt indraga den ena poststationen efter den andra. Jag tror att befolkningen på de flesta af orterna skulle vara föga belåten dermed. Den föreslagna skrifvelsen finner jag ej heller behöflig, utan torde med densamma kunna anstå åtminstone till dess vi fått se resultatet af indragningen af de poststationer, som hittills egt rum eller för närvarande är beslutad. Jag yrkar afslag å Utskottets hemställan.

Herr Axel Bergström: Herr Talman! Mycket vill jag icke uppehålla mig vid det sätt, hvarpå Herr Jöns Rundbäcks ifrågavarande motion blifvit af Bevillnings-Utskottet behandlad; men jag kan icke undgå finna det egendomligt att en motion, som afser en nedsättning af portosatserna för vissa postförsändelser, resulterar i ett förslag om en underdånig skrifvelse med begäran om förhöjning i portosatserna för tyngre försändelser. Mig synes som hade Utskottet icke behöft för att bemöta denna motion säga annat än hvad Utskottet sagt många gånger förut om liknande förslag, nemligen att förhållandet mellan postverkets inkomster och utgifter icke medgäfvade den föreslagna nedsättningen. Jag tror icke heller, att man behöfver hysa några synnerliga farhågor för, att den för närvarande något rubbade jemvigten icke ganska snart skall återställas. Om jag icke missminner mig, har äfven Herr Finansministern inom denna Kammare uttalat löfvesrika förhoppningar, att så skall, inom kort tid, ske. Visserligen har postverket ännu icke kunnat gälda sin skuld till Statskontoret eller ens derå göra någon afbetalning; ty såsom vi veta häftar postverket för närvarande i skuld till Statskontoret för ett belopp af minst 1,400,000 kronor; och äfven för det löpande året väntas skola uppstå en brist. Till betäckande af brist

under år 1879 har Kongl. Maj:t begärt och Riksdagen redan anvisat ett anslag å 1879 års riksstat af 350,000 kronor. Men i min egen-
skap af landshöfding har jag mig bekant att postverkets chef redan sedan någon tid tillbaka är betänkt på att, till jemnvigtens återstäl-
lande, företaga indragning af poststationer, der sådant utan allt för stora olägenheter för allmänheten kan låta sig göra. Och Herr Carl Anders Larsson misstager sig mycket, om han tror att Konungens Befallningshafvande har någon makt att förhindra eller befordra dylika indragningar. Generalpostdirektören har för det antydda ändamålet rest omkring i länen och hållit sammanträden inför Konungens Befallningshafvande; och äfven i Örebro län, der dock postförvaltningen i allmänhet gifvit ganska goda resultat, har han ifrågasatt indragning af vissa postlinier som, enligt hans tycke, icke bära sig eller åtminstone icke lemna så stora inkomster, som han påfordrar. För min del tror jag derföre att man tryggt kan öfverlemna åt regeringen och postverket sjelft att vidtaga de åtgärder, som för det i den föreslagna skrifvelsen afsedda ändamål kunna finnas nödiga och nyttiga; och på grund häraf och då det onekligen skulle taga sig något egendomligt ut att Riksdagen begärde en skatteförhöjning utan att något sådant af regeringen blifvit ens ifrågasatt, så vill jag förena mig med dem som yrkat afslag å den föredragna punkten.

*Angående
postbevill-
ningen.
(Forts.)*

Herrar *Abr. Rundbäck* och *Hedin* förenade sig uti Herr Axell Bergströms yttrande.

Herr Farup: För min del får jag uttala den åsigt, att det skulle väcka ganska mycken ovilja och missbelåtenhet i min ort, om man nu skulle börja på att draga in några af de der på senare tiden inrättade poststationerna. Icke heller tror jag, att det är någon fara för att icke postverket ganska snart skall komma att bära sig bättre, än på de sista åren varit fallet. Att anse postverket vara en industriel anstalt, afsedd att tillskynda staten inkomster, är dessutom i min tanke origtigt, utan är den indirekta nytta, som en sådan anstalt medför för det allmänna af långt större betydelse än den direkta inkomsten, denna må nu vara större eller mindre. Och att just i en tidpunkt, då, såsom nu, näringarne i allmänhet hafva att kämpa med stora svårigheter, företaga en dylik indragning kan icke vara riktigt, allra helst som postverkets inkomster på sista tiden visat benägenhet att stiga. Jag yrkar afslag å den föredragna punkten.

Sedan öfverläggningen förklarats slutad, gaf Herr vice Talmannen propositioner, i öfverensstämmelse med de gjorda yrkandena, såväl på bifall till Utskottets hemställan som ock på afslag derå; och fann Herr vice Talmannen svaren hafva utfallit med öfvervägande ja för den senare meningen. Votering blef emellertid begärd och företogs enligt en nu uppsatt och af Kammaren godkänd så lydande omröstningsproposition:

Den, som afslår hvad Bevillings-Utskottet hemställt i 1:a punkten af utlåtandet N:o 8,

röstar Ja;

Andra Kammarens Prot. 1878. N:o 40

2

Angående
postbevill-
ningen.
(Forts.)

Den, det ej vill,

röstar Nej;

Vinner Nej, har Kammaren bifallit Utskottets hemställan.

Voteringen visade 75 ja mot 33 nej; varande alltså Utskottets hemställan afslagen.

Punkten 2.

I anledning af Herr *Jöns Rundbäcks* inom Andra Kammaren afgifna motion, N:o 73, innehållande förslag derom, att "Riksdagen täcktes besluta, det afgiften för postanvisningar, ej uppgående öfver 5 kronor, måtte hädanefter till postverket erläggas med högst 15 öre", hade Utskottet uti förevarande punkt hemställt:

att berörda motion icke måtte till någon Riksdagens åtgärd för-
anleda.

Herr *Jöns Rundbäck* anförde: Såsom Herrarne finna, har Utskottet afslagit min lilla motion rörande nedsättning i afgiften för mindre postanvisningar. Det brukar vara vanligt här på detta rum, att då man lidit ett dylikt nederlag, man sjunger klagovisor och håller liktal. För min del ernar jag icke göra detta, ty min öfvertygelse är att, om också min motion vid dess behandling inom Utskottet fått en liten törn, den utredning, som frågan erhållit inom Utskottet skall befinnas så fullständig och kraftigt talande till förmån för min motion, att Kammaren icke skall tveka att bifalla densamma.

Utskottet säger, att det icke skulle tydligt framgå af motionen att jag dermed åsyftat postanvisningar som afsändas till inrikes orter. Jag ber med anledning häraf att få fästa uppmärksamheten på huruledes jag i min motion framhållit åtskilliga olägenheter som med den närvarande höga afgiften äro förenade och hvilka olägenheter icke kunna afse andra än inrikes postanvisningar. Jag har anført att denna höga afgift ofta gifver anledning till att mindre penningebelopp sändas i orekommenderade bref och förkomma, att dervid användas dessa gamla enkronesedlar, som hvar och en gerna hopsamlar för att vid dylika tillfällen hafva att tillgå och hvilka äro trasiga och illa medfärna, och att man äfven begagnar sig af frimärken å högre valörer, som icke kunna användas såsom mynt och hvilka icke af postverket inlösas. Vidare säger jag i motionen: "För denna begränsning talar dessutom den omständigheten, att vid nästan alla postanstalter i riket utvexlas, enligt Kongl. Generalpoststyrelsens cirkulär N:o 1 af den 3 Januari 1876, postanvisningar till allmänhetens tjänst af sagda valör." Jag talar ju uttryckligen här om inrikes postanvisningar. Och detta oaktadt tvekar Utskottet om jag menat inrikes eller utrikes postanvisningar.

Nu förstår jag mycket väl, att Utskottet icke velat göra sig besvär med att gå igenom förordningen om postförsändelser. Men om

Utskottet blott velat slå upp en liten broschyr, som finnes i hvarje hus och hvartill Utskottet äfvenledes säkert haft tillgång — jag menar almanackan — så skulle Utskottet der hafva fått veta allt hvad som finnes stadgadt i ämnet. Och Utskottet skulle blott hafva behöft läsa 5 eller 6 rader, för att förstå hvad jag menar och åsyftar med motionen. Det finnes icke andra afgifter för postanvisningar inom inrikes orter än 25 öre, då försändelsen är högst 50 kronor och 30 öre då den är högre men icke öfverstiger 100 kronor. För utrikes postanvisningar betalas till Danmark 30 öre och till Nordtyska staterna 36 öre, eller med ett ord förhöjd afgift i den mån afståndet ökas. Huru kan då Utskottet säga att det icke kan af min motion se om jag menat in- eller utrikes försändelser, då taxan är till den grad olika dem emellan. Vidare heter det i motionen: "den högsta gränsen för dylika mindre postanvisningar anser jag böra sättas till högst 15 öre, emedan postanvisningens stora likhet med breffkort o. s. v." Häraf framgår ju likaledes att jag endast talar om inrikes förhållanden. Och slutligen yttrar jag äfven, att i afgiften för öfriga postanvisningar äskas ingen ändring. Jag tycker att af allt detta borde tydligt framgå hvad jag menar. Visserligen är det sant att i sjelfva klämman står icke ordet "inrikes", men då af hela motionen framgår att den afser allenast inrikes postanvisningar, skulle väl Utskottet kunnat, om det ville bifälla motionen, insätta ordet "inrikes" i förslaget. Dertill hade Utskottet full rättighet, och besväret dermed hade väl icke heller varit stort.

Emellertid upplyser Utskottet, att det vore billigt och rätt att företaga en nedsättning, om postverkets finansiella ställning vore sådan, att man nu kunde vidtaga en sådan åtgärd. Sedermera meddelar Utskottet att antalet postförsändelser af denna beskaffenhet år 1876 uppgick till 76,000. Efter de uppgifter jag erhållit, uppgick antalet år 1875 till 61,000. Antalet hade sålunda under ett enda års tid stigit med 15,000. Anledningen dertill är ingen annan än Kongl. Förordningen den 3 Januari 1876, som medgaf rätt att vid mindre postanstalter få inlemna postanvisningar till belopp icke öfverstigande fem kronor. Dessa postanvisningar sönderfalla i två kategorier, den ena till belopp af mellan 50 och 100 kronor, för hvilka betalas 30 öre, och den andra till belopp under 50 kronor, för hvilka betalas 25 öre. Fördelar man nu dessa båda slag af postanvisningar i två lika stora delar, så komma 38,000 att gå för 25 öre. Fördelas åter dessa 38,000, på sätt jag i min motion antydte, så skulle $\frac{1}{10}$ af dem bestå af anvisningar till belopp under fem kronor. Det blir således 3,800 eller i jemnt tal 4,000 postanvisningar å dylika mindre belopp i hela riket, per år räknadt. Följaktligen skulle postverket af dem hafva en inkomst af 1,000 kronor om året. Nu föreslår jag en nedsättning i detta belopp med $\frac{2}{3}$ eller 400 kronor. Utskottet säger i anledning häraf att dessa 400 kronor menligt skulle inverka på postverkets inkomster, som uppgår för närvarande till — 5,000,000 kronor. Det kan man verkligen kalla att "sila mygg och svälja kameler". Skulle väl dessa 400 kronor i någon mån kunna inverka på postverkets stat? Vill Utskottet verkligen att postverket skall få större inkomster, borde Utskottet ock hafva förverkligat nedsättning i postafgifterna.

Angående
postbevill-
ningen.
(Forts.)

Min lifligaste öfvertygelse är att postförsändelserna, om afgifterna nedsättas, skola öka sig till dubbla antalet mot hvad nu är. Då skall äfven postverkets inkomster icke minskas med 400 kronor, utan ökas med 4,000, ja kanske 10,000 kronor, detta endast af den orsak, att man nu icke vill för dessa små försändelser betala så hög afgift som 50 procent.

Jag vill nu icke längre upptaga Kammarens tid, men jag hyser emellertid den förhoppning, att Kammaren för allmänhetens beqväm- lighet och äfven för postverkets egen räkning, som derigenom skulle få ökade inkomster, täcktes bifalla motionen. Jag ber emellertid att få tillägga, att då postanvisningar äro att betrakta såsom brefkort, för hvilka afgiften endast är 6 öre, så borde afgiften för postanvis- ningarne icke öfverstiga 9 öre, i hvilket hänseende förhöjning är af- sedd att betäcka kostnaderna för inregistreringen. Och dessa kost- nader behöfva icke blifva stora, ty en person kan säkerligen registrera flera tusen postanvisningar på en dag.

På grund af hvad jag nu anfört anhåller jag om bifall till motio- nen med den förändring att orden *mellan inrikes orter* inskjutas, så att klämman blir följande: "att Riksdagen täcktes besluta, det afgif- ten för postanvisningar mellan inrikes orter ej uppgående öfver 5 kronor, måtte hädanefter till postverket erläggas med högst 15 öre.

Herr C. I. Bengtsson: Eftersom enkronesedlarne icke mer förekomma i den allmänna rörelsen och svårigheter vid liquid af smärre penningebelopp genom dessa sedlars indragning uppstått, tror jag att motionen har allt skäl för sig, hvarföre jag instämmer uti motionä- rens yrkande om bifall till densamma.

Herr Magnus Andersson: Jag vill till alla delar instämma uti motionärens förslag, för hvilket han enligt mitt förmenande an- fört talande skäl.

Vi veta ju alla att enkronesedlarne icke vidare få utkomma i den allmänna rörelsen, hvilket betydligt försvårar liquiden, i synner- het af de många hundra, ja tusen hypotekslän, hvilka ärligen skola amorteras. Och härvid kommer man ofta, i saknad af enkronesed- larna, i förlägenhet, huru man skall ställa sig, om icke den summa, som skall insändas till hypoteksföreningen slutar på jemnt fem- eller tiotal. Och det kan hända att man på sina ställen har flera mil till en stad, der man kan få köpa en postremissvexel på beloppet. I sådant fall vore postanvisningarne bra att begagna; men den nuva- rande afgiften af 25 öre för belopp icke öfverstigande 50 kronor sy- nes mig vara alldeles för hög. Och det kan kännas hårdt för den, som knogat ihop räntan och amorteringen på hypotekslånet, att derutöfver få utgifva 25 öre.

Jag förenar mig derföre med dem som yrkat bifall till motionen.

Herr Fredricson: Jag tror att Utskottet anfört goda skäl för sin afstyrkande hemställan.

Vi veta att postverkets inkomster och utgifter icke gå ihop; och skulle vi nu bifalla motionärens förslag om nedsättning i afgiften för

vissa postanvisningar så skulle missförhållandet blifva ännu större. Emellertid yttrade sig Herr Rundbäck så klokt i detta ämne, att man kunde hafva skäl att antaga det han aspirerade på att blifva postmästare.

Jag yrkar bifall till Utskottets hemställan.

Herr Biesert: Ehuru jag ingalunda vill förneka att icke motionärens förslag har åtskilliga billighetsskäl för sig, så hyser jag dock vissa betänkligheter emot dess genomförande, dels i anseende till postverkets närvarande finansiella ställning och dels emedan jag delar den af Utskottet uttalade åsigt, att förslaget icke är af så stor betydelse, att man deri skulle kunna finna tillräckliga skäl för att vidtaga några partiella förändringar inom postverket. Dessutom tror jag att både motionären och andra, som här med honom instämt, något öfverdrifvit de stora fördelar som ifrågavarande åtgärd skulle komma att medföra. Så vidt jag har mig bekant, hör det nemligen till verkliga undantagsfall att penningremisser till så låga belopp, som 5 kronor eller derunder förekomma; och då således dylika transaktioner gemenligen icke ega rum bland den stora allmänheten, torde motionen för närvarande icke böra till någon åtgärd föranleda. Ty man lagstiftar icke för undantagsfall, utan med hänsyn till allmänt rådande förhållanden.

Herr Rundbäck nämnde, att den beräkneliga minskningen i inkomster genom den ifrågasatta nedsättningen skulle för det nu vanliga antalet dylika anvisningar belöpa sig till endast 400 kronor, men antog deremot att genom nedsättningen af portoafgiften dessa anvisningar skulle komma att användas till så stort antal, att icke allenast nämnda belopp kunde till fullo betäckas, utan äfven ökade inkomster skulle postverket tillskyndas. Det torde dock böra anmärkas, att dessa ökade inkomster i ena som andra fallet äro grundade på sannolikhetsberäkningar. Deremot förekommer något, hvilket den ärade talaren icke tagit med i räkningen, nemligen de ökade utgifter för postverket, som detta ökade antal skulle komma att medföra i afseende på försändelsernas postbehandling och postbefordran. Så beskaffade försändelser måste nemligen antecknas från den ena postanstalten till den andra och de små poststationerna få icke utgifva afsända beloppen, utan att qvitto lemnas till närmast belägna fullständiga postanstalt, så att ökade utgifter för postverket ganska säkert måste derigenom uppstå. Äfven på denna grund har Utskottet icke ansett den förändring, som här blifvit ifrågasatt, erforderlig.

Herr Magnus Andersson i Gripenberg nämnde, att öofvervinneliga svårigheter numera, sedan enkronesedlarna indrogos, mötte för penningremisser till små belopp. Jag har emellertid själf varit i tillfälle erfara att man kan sända ända till 8 kronor i silfver mot en portoafgift af 42 öre; hvadan, då afgifter för försändelse af enahanda belopp i enkronesedlar utgjorde 30 öre, hela skillnaden blir 12 öre, och för belopp af 50, 75 å 80 kronor är förhöjningen högst obetydlig, på grund af det stora afståndet emellan första och andra portosatsen.

Jag yrkar således bifall till Utskottets afstyrkande hemställan.

Andra Kammarens Prot. 1878. No 40.

Öfverläggningen var slutad. Efter det propositioner gifvits enligt de yrkanden, som blifvit framställda, biföll Kammarén Utskottets hemställan.

§ 7.

Till bordläggning anmäldes följande inkomna ärenden:

Stats-Utskottets utlåtande N:o 12, angående regleringen af utgifterna under riksstatens Nionde hufvudtitel; samt

Andra Kammaréns Första Tillfälliga Utskotts utlåtanden:

N:o 8 (i samlingen N:o 25) angående underdånig skrifvelse om slöjdundervisnings införande vid de offentliga elementarläroverken; och

N:o 9 (i samlingen N:o 26), rörande ett från Första Kammarén ankommet protollsutdrag i fråga om ändring af 6 § 5 mom. af nu gällande folkskolestadga.

§ 8.

Ledighet från riksdagsgörömlen beviljades:

Herr *R. Ehrenborg* under 9 dagar från och med den 15 April och
» *A. Adlercreutz* » 8 » » » » » 17 »

§ 9.

Herr vice Talmannen tillkännagaf, att Herr *A. Th. Strömberg*, hvilken den 10 i denna månad anmäldes vara af sjukdom förhindrad att deltaga i Kammaréns förhandlingar, denna dag, till helsan återställd, ånyo intagit sin plats bland Kammaréns ledamöter.

§ 10.

Justerades protokollsutdrag; hvarefter Kammaréns ledamöter åtskildes kl. 3 e. m.

In fidem
Gustaf Westdahl.